

Crimes against Humanity and War Crimes]. *Konventsiiia Rady Yevropy*. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_125#Text [in Ukrainian].

3. Konventsiiia pro nezastosuvannia stroku давности до voiennykh zlochyniv i zlochyniv proty liudstva. (1968, November 26). [Convention on Non-Application of the Statute of Limitations to War Crimes and Crimes against Humanity]. *Konventsiiia OON*. Retrieved from: <https://vue.gov.ua/> [in Ukrainian].

4. Mezхва, L. (2014, March 7). Yak pravylno: «zlochyn proty liudianosti» chy «proty liudstva». [How is it correct: "crime against humanity" or "against humanity"]. *Gazeta.ua*. Retrieved from: https://gazeta.ua/articles/chistota-movlennya/_ak-pravilno-zlochyn-proti-lyudyanoi-chi-proti-lyudstva/546145 [in Ukrainian].

5. Posibnyk zi zboru dokaziv dlia Mizhnarodnoho kryminalnoho sudu. (2019). [Evidence Collection Guide for the International Criminal Court]. Ministerstvo z pytan tymchasovo okupovanykh terytorii ta vnutrishno peremishchenykh osib Ukrainy. 43. [in Ukrainian].

6. Pro utvorennia Mizhvidomchoi komisii z pytan zastosuvannia ta realizatsii norm mizhnarodnoho humanitarnoho prava v Ukraini. (2017, April 26). [On the formation of the Interdepartmental Commission on the Application and Implementation of International Humanitarian Law in Ukraine]. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy № 329. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/329-2017-n#Text> [in Ukrainian].

7. Rymnyi statut Mizhnarodnoho kryminalnoho sudu. (1998, July 17). [Rome Statute of the International Criminal Court]. *Statut Mizhnarodnoho sudu Orhanizatsii Obiednanykh Natsii № 995_588*. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_588#Text [in Ukrainian].

8. Torosh, S. O. (2015). Normatyvno-pravovyi mekhanizm vrehuliuvannia zlochyniv proty liudstva: istoryko-teoretychnyi aspekt». [Normative and legal mechanism of settlement of crimes against humanity: historical and theoretical aspect"]. Retrieved from: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2017/jun/4854/torosh.pdf> [in Ukrainian].

9. Shemshuchenko, Yu. S. (2019). Planuvannia, pidhotovka, rozviazuvannia ta vedennia ahresyvnoi viiny. [Planning, preparation, resolution and conduct of an aggressive war]. 102. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 20.05.2023

УДК 347.63

DOI: 10.36550/2522-9230-2023-14-219-223

Чернік Світлана Дмитрівна,
кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри права та правоохоронної діяльності
Центральноукраїнського державного університету
імені Володимира Винниченка,
e-mail: s.d.chernik@cuspu.edu.ua
[https:// orcid.org/0000-0003-3290-1797](https://orcid.org/0000-0003-3290-1797)

ЄВРОПЕЙСЬКА КОНВЕНЦІЯ ПРО УСИНОВЛЕННЯ ДІТЕЙ (ПЕРЕГЛЯНУТА): ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ

Стаття присвячена вивченню змісту Європейської конвенції про усиновлення дітей (переглянутої) та характеристики проблемних аспектів реалізації окремих її положень в Україні. Проаналізовано основні праці вчених, об'єктом дослідження яких стало міжнародно-правове регулювання усиновлення. Визначено, що Європейська конвенція про усиновлення (переглянута) була схвалена 7 травня 2008 року на заміну Конвенції Ради Європи з питань усиновлення 1967 року задля прийняття спільних переглянутих принципів та практики стосовно усиновлення дітей з урахуванням відповідного розвитку в цій сфері протягом останніх десятиріч. Положення Європейської конвенції про усиновлення дітей (переглянутої) застосовуються до усиновлення дитини, яка на момент звернення усиновлювача про її усиновлення ще не досягла вісімнадцяти років, не перебуває й не перебувала в шлюбі, не перебуває й не перебувала в зареєстрованому партнерстві й не досягла повноліття. Встановлено, що основною метою при прийнятті рішення компетентного органу про усиновлення є його відповідність найвищим інтересам дитини. Визначено перелік осіб, яким надається право на усиновлення, мінімальний вік, різницю у віці між усиновлювачем та усиновленою дитиною, можливість повторного усиновлення, окремі аспекти процедури усиновлення за Європейською конвенцією про усиновлення дітей (переглянутою) та національним законодавством. Встановлено проблемні аспекти реалізації Європейської конвенції про усиновлення дітей (переглянутої) в Україні, зокрема, відсутність поняття «зареєстрованого партнерства», дозволу на усиновлення одностатевим парам тощо. Зроблено висновок, що Європейська конвенція про усиновлення (переглянута) є важливим міжнародним документом, який регулює відносини усиновлення з метою захисту прав дитини та забезпечення належної процедури усиновлення.

Ключові слова: Європейська конвенція, усиновлення, усиновлена дитина, усиновлювач, умови усиновлення.

Chernik S. THE EUROPEAN CONVENTION ON THE ADOPTION OF CHILDREN (REVISED): PROBLEMATIC ASPECTS

The article is devoted to the study of the content of the European Convention on the Adoption of Children (revised) and characterization of problematic aspects of implementation of some of its provisions in Ukraine. The author analyzes the main works of scholars whose research has focused on the international legal regulation of adoption. It is determined that the European Convention on Intercountry Adoption (revised) was adopted on May 7, 2008, to replace the 1967 Council of Europe Convention on Intercountry Adoption with a view to adopting common revised principles and practices relating to intercountry adoption, taking into account the relevant developments in this area over the past decades. The provisions of the European Convention on the Adoption of Children (revised) apply to the adoption of a child who, at the time of the adoptive parent's application for adoption, has not yet reached the age of eighteen, is not and has not been married, is not and has not been in a registered partnership, and has not reached the age of majority. It is established that the main purpose of the decision of the competent authority on adoption is to ensure that it meets the best interests of the child. The author defines the list of persons entitled to adoption, the minimum age, the age difference between the adoptive parent and the adopted child, the possibility of repeated adoption, and certain aspects of the adoption procedure under the European Convention on the Adoption of Children (revised) and national legislation. The author identifies problematic aspects of the implementation of the European Convention on the Adoption of Children (Revised), in particular, the absence in Ukraine of the concept of "registered partnership", the permission to adopt for same-sex couples, etc. It is concluded that the European Convention on Adoption (Revised) is an important international instrument regulating adoption relations with a view to protecting the rights of the child and ensuring a proper adoption procedure.

Key words: European Convention, adoption, adopted child, adoptive parent, conditions of adoption.

Постановка проблеми. Кожна дитина заслуговує на належні умови життя та виховання у сім'ї. Однією з форм влаштування дитини-сироти або дитини, позбавленої батьківського піклування, є усиновлення. У зв'язку з російською агресією проти України кількість дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, збільшилася. Враховуючи це, завданням держави має стати посилення контролю за дотриманням умов, процедури усиновлення та захист дитини від можливих порушень її прав. Міжнародне та національне законодавство покликане врегулювати питання усиновлення та, першочергово, захистити права усиновленої дитини. В Україні питання усиновлення регулюється Європейською конвенцією про усиновлення дітей (переглянутою) 2008 р., Сімейним кодексом України, Законами України «Про міжнародне приватне право», «Про охорону дитинства» та іншими нормативно-правовими актами. Важливе місце серед них посідає Європейська конвенція про усиновлення дітей (переглянута), оскільки значна увага в ній приділена механізму регулювання відносин між усиновлювачем та усиновленою дитиною. Проте при її імplementації виникають проблеми, пов'язані із відмінностями у міжнародному та національному законодавствах.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання міжнародного усиновлення стали об'єктом досліджень праць вчених: К.І. Березовської, В.Я. Калакури, О.В. Розгон, Т.А. Стоянової, Т.С. Томляк, К.Б. Черневої та інших. Так, К.І. Березовська аналізувала особливості правового регулювання відносин усиновлення з іноземним елементом на основі міжнародно-правових актів [1]. О.В. Розгон досліджувала способи розв'язання колізій у законодавстві щодо усиновлення та з'ясування оптимальних шляхів узгодження правових питань та усунення колізійних моментів [2], значення імplementації норм міжнародного права щодо усиновлення в національне законодавство, основні проблеми, які виникають в процесі усиновлення [3]. Т.А. Стоянова вивчала роль конвенцій у регулюванні міжнародного усиновлення [4], розгляд судами справ про усиновлення у зв'язку з ратифікацією Європейської конвенції про усиновлення дітей (переглянутої) [5]. В.Я. Калакура розглядав проблеми міжнародно-правового регулювання міждержавного усиновлення [6]. Проте у зв'язку з необхідністю приведення національного законодавства до законодавства Європейського Союзу міжнародні нормативно-правові акти потребують більш детального вивчення, зокрема Європейська конвенція про усиновлення дітей (переглянута).

Мета статті – проаналізувати зміст Європейської конвенції про усиновлення дітей (переглянутої) та розкрити проблемні аспекти реалізації окремих її положень в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Європейська конвенція про усиновлення дітей (переглянута) була прийнята Комітетом Міністрів Ради Європи 7 травня 2008 року на заміну Конвенції Ради Європи з питань усиновлення 1967 року. Перегляд документу пов'язують з наявністю певних положень в Конвенції 1967 р., які є застарілими та суперечать прецедентній практиці Європейського суду з прав людини. 15 лютого 2011 року Верховна Рада України прийняла Закон України «Про ратифікацію Європейської конвенції про усиновлення дітей (переглянутої)» [7].

У Європейській конвенції про усиновлення дітей (переглянутий) (далі – Конвенція) однією з цілей її створення визначено прийняття спільних переглянутих принципів та практики стосовно усиновлення дітей з урахуванням відповідного розвитку в цій сфері протягом останніх десятиріч, що допоможе зменшити труднощі, викликані різницею між національними законодавствами Держав-учасниць, і водночас відповідатиме інтересам усиновлених дітей [8].

У ст. 1 Конвенції зазначено, що її положення застосовуються до усиновлення дитини, яка на момент звернення усиновлювача про її усиновлення ще не досягла вісімнадцяти років, не перебуває й не перебувала в шлюбі, не перебуває й не перебувала в зареєстрованому партнерстві й не досягла повноліття [8].

Відповідно до Сімейного кодексу України (далі – СК України), у виняткових випадках суд може постановити рішення про усиновлення повнолітньої особи, яка не має матері, батька або була позбавлена їхнього піклування [9]. Отже, повнолітньої особи серед осіб, які можуть бути усиновленими, в Конвенції немає та її положення на неї не поширюються.

Конвенція визначає основні засади усиновлення, зокрема дійсність усиновлення підтверджується лише за умови, що його здійснено рішенням суду або адміністративного органу; компетентний орган приймає рішення про усиновлення, лише за умови переконання, що усиновлення відповідатиме найвищим інтересам дитини і забезпечить її стабільними та гармонійними домашніми умовами; обов'язкова наявність згоди на усиновлення батьків або осіб, які уповноважені на це, дитини, іншого з подружжя [8]. Необхідно підкреслити, що головний критерій для прийняття рішення компетентного органу про усиновлення є відповідність його найвищим інтересам дитини, що є фундаментальним, комплексним принципом інституту усиновлення, що включає дотримання усиновлюючим усіх умов усиновлення та здатність надати дитині належне сімейне виховання [4, с.161].

У Конвенції окремо визначено перелік осіб, яким надається право на усиновлення, а саме двом особам різної статі, які перебувають у шлюбі між собою або які перебувають у зареєстрованому партнерстві, якщо такий інститут існує, та одній особі. Дію Конвенції Держави-учасниці можуть поширювати на одностатеві пари, які одружені або перебувають у зареєстрованому партнерстві, а також на різностатеві й одностатеві пари, які разом проживають у постійних стосунках [8].

Слід відмітити, інститут зареєстрованого партнерства в сімейному законодавстві України відсутній. У ст. 211 СК України зазначено, що усиновлювачами не можуть бути особи однієї статі, а ст. 212 СК України вказує, що дитина не може бути усиновлена іноземцями, які не перебувають у шлюбі, крім випадків, коли іноземець є родичем дитини [9]. Вказані норми суперечать положенням Конвенції. У зв'язку з цим, Україна ратифікувала Європейську конвенцію про усиновлення дітей (переглянута) із застереженнями та залишила за собою право не дозволяти усиновлювати дитину двом особам різної статі, які перебувають у зареєстрованому партнерстві [7].

Відмітимо, що у Конвенції визначено особи, згода на усиновлення яких є обов'язковою, та процедуру її отримання. Зокрема, для усиновлення потрібні: згода матері й батька; або в разі відсутності й батька, й матері, які могли б надати згоду, згода будь-якої особи чи установи, які вповноважені надати таку згоду замість них; згода дитини, яка відповідно до закону вважається такою, що має достатній рівень розуміння; дитину вважають такою, що має достатній рівень розуміння, після досягнення віку, який визначено законом та який не повинен перевищувати 14 років; згода другого з подружжя чи зареєстрованого партнера усиновлювача. Особам, згода на усиновлення яких вимагається, повинні бути надані консультації, які можуть бути необхідними, і належним чином повідомлено про наслідки їхньої згоди, зокрема чи призведе усиновлення дитини до припинення правових відносин між дитиною та сім'єю її походження. Згоду повинно бути надано вільно в установленій правовій формі й висловлено чи засвідчено письмово. Якщо батько чи мати позбавлені батьківських прав стосовно дитини або принаймні права давати згоду на усиновлення, закон може передбачати, що одержання його чи її згоди не є обов'язковим [8].

Згода матері на усиновлення її дитини є дійсною, коли її надано в передбачений законом час після народження дитини, але не менше, ніж через шість тижнів, або, якщо не встановлено такого часу, у такий час, який, на думку компетентного органу, надає їй можливість достатньо відновитися від наслідків, пов'язаних з народженням дитини [8]. В Україні, відповідно до ст. 217 СК України, згода батьків на усиновлення може бути дана ними лише після досягнення дитиною двомісячного віку [9]. Отже, національне законодавство встановлює більшу тривалість часу після народження дитини для батьків, які можуть надати згоду на її усиновлення.

Ст. 8 Конвенції не дозволяє усиновлювати усиновлену дитину повторно, окрім визначених випадків: коли дитину усиновлює другий з подружжя або зареєстрований партнер усиновлювача; коли попередній усиновлювач помер; коли усиновлення скасовано; коли попереднє усиновлення завершується або незабаром завершиться; коли повторне усиновлення виправдано серйозними підставами, а попереднє усиновлення відповідно до закону не може бути припинено [8]. Перелік підстав повторного усиновлення є вичерпним. Національне законодавство не містить поняття повторного усиновлення, тому положення Конвенції розширюють можливості осіб, які виявили бажання стати усиновлювачами, щодо усиновлення дитини за визначеними вище обставинами.

Європейська конвенція про усиновлення дітей (переглянута) визначає мінімальний вік усиновлювача, який не може бути меншим за 18 років і більшим за 30 років. Між усиновлювачем і дитиною повинна бути відповідна різниця у віці, урахуовуючи найвищі інтереси дитини, бажано, щоб різниця становила принаймні 16 років. Однак у найвищих інтересах дитини закон може дозволити відступ від вимоги стосовно мінімального віку або різниці у віці: коли усиновлювач є другим з подружжя або зареєстрованим партнером батька чи матері дитини або у силу виняткових обставин [8]. Т.А. Стоянова відмічає відсутність чіткого визначення поняття «виняткових обставин» та вказує на необхідність його тлумачення, оскільки залишення такого поняття на розгляд суду може призвести до неоднакового застосування та можливих зловживань [5, с.374].

Сімейне законодавство України також містить норми щодо встановлення мінімального віку усиновлювача та різниці у віці між усиновлювачем та усиновленою дитиною, які певною мірою різняться з положеннями Конвенції. Ст. 211 Сімейного кодексу України встановлює мінімальний вік усиновлювача – двадцять один рік, за винятком, коли усиновлювач є родичем дитини, різниця у віці між усиновлювачем та дитиною становить не менше 15 років [9]. У таких випадках слід згадати ст. 18 Конвенції, яка визначає, що Держави-учасниці зберігають за собою право приймати положення, більш сприятливі для усиновленої дитини. Отже, Україна може застосовувати норми, які є більш сприятливими для усиновленої дитини, що не буде вважатися порушенням Європейської конвенції про усиновлення дітей (переглянутої).

Усиновлення дитини допускається лише за умови попереднього встановлення обставин стосовно усиновлювача, дитини та її сім'ї компетентним органом, яке дозволяє оцінити його можливість. Під час такого встановлення обставин і після цього дані можуть збиратися, оброблятися й розповсюджуватися лише відповідно до правил, які стосуються професійної конфіденційності й захисту персональних даних. Після прийняття рішення судом або адміністративним органом про усиновлення дитина стає повноправним членом сім'ї усиновлювача (усиновлювачів) і має стосовно усиновлювача (усиновлювачів) та його або їхньої сім'ї такі самі права й обов'язки, як і діти усиновлювача (усиновлювачів), батьківство яких встановлено законом.

Важливою щодо захисту прав усиновленої дитини є ст. 19 Європейської конвенції про усиновлення дітей (переглянутої), яка дозволяє її забезпечити та оперативно реагувати на можливі порушення прав. Так, Держави-учасниці можуть вимагати, щоб дитину було передано під опіку усиновлювача до прийняття рішення про усиновлення на період, який є достатньо тривалим для того, щоб компетентний орган міг об'єктивно оцінити їхні майбутні відносини в разі прийняття рішення про усиновлення. У цьому контексті найвищі інтереси дитини мають перевагу [8].

Висновки. Європейська конвенція про усиновлення дітей (переглянута) є важливим міжнародним документом, спрямованим на захист прав дітей, які усиновлюються. Основною метою Конвенції є забезпечення найвищих інтересів дитини. Її положення регулюють відносини усиновлення, здійснене за рішенням лише судового або адміністративного органу, що забезпечує можливість контролювати процедуру усиновлення щодо дотримання прав дитини. Конвенція визначає умови усиновлення, вимоги до усиновлювачів, їх мінімальний вік, різницю у віці між усиновлювачем та усиновленою дитиною, можливість повторного усиновлення тощо. Окремі положення Конвенції суперечать нормам національного законодавства, що стало причиною її ратифікації Україною із застереженнями. Водночас Держави-учасниці зберігають за собою право приймати положення, більш сприятливі для усиновленої дитини. Конвенція створює можливості до застосування норм, які захищають права дитини та осіб, які виявили бажання стати усиновлювачами. Дотримання норм міжнародного законодавства сприятиме врегулюванню відносин щодо усиновлення та удосконаленню національного законодавства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Березовська К.І. Правове регулювання відносин усиновлення з іноземним елементом : автореф. дис ... канд. юрид. наук. Одеса, 2019. 22 с.
2. Розгон О.В. Проблеми колізійного регулювання відносин міжнародного усиновлення. *Правова держава*. 2016. № 23. С. 115-119.
3. Розгон О.В. Роль конвенцій у регулюванні міжнародного усиновлення. *Прыкарпатський юридичний вісник*. 2016. Вип. 3. С. 132-135.
4. Стоянова Т.А. Аналіз впливу окремих положень Європейської конвенції про усиновлення при розгляді судами справ про усиновлення. *Правова держава*. 2016. № 21. С. 159-162.
5. Стоянова Т.А. Розгляд судами справ про усиновлення у світлі ратифікації Європейської конвенції про усиновлення дітей. *Актуальні проблеми держави і права*. 2012. Вип. 66. С. 371-375.
6. Калакура В.Я. Проблеми міжнародно-правового регулювання міждержавного усиновлення. *Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки*. 2013. № 3. С. 69-75.
7. Про ратифікацію Європейської конвенції про усиновлення дітей (переглянутої): Закон України від 15 лютого 2011 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3017-17#Text>
8. Європейська конвенція про усиновлення дітей (переглянута) 07 травня 2008 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_a17#Text
9. Сімейний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>

REFERENCES:

1. Berezovska, K.I. (2019). Pravove rehulivannia vidnosyn usynovlennia z inozemnym elementom. [Legal regulation of adoption relations with a foreign element]. avtoref. dys ... kand. yuryd. nauk. 22. [in Ukrainian].
2. Rozghon, O.V. (2016). Problemy koliziinoho rehulivannia vidnosyn mizhnarodnoho usynovlennia. [Problems of conflict regulation of international adoption relations]. *Pravova derzhava*. № 23. 115-119. [in Ukrainian].
3. Rozghon, O.V. (2016). Rol konventsii u rehulivanni mizhnarodnoho usynovlennia. [The role of conventions in regulating international adoption]. *Prykarpatskyi yurydychnyi visnyk*. Vyp. 3. 132-135. [in Ukrainian].
4. Stoianova, T.A. (2016). Analiz vplyvu okremykh polozhen Yevropeiskoi konventsii pro usynovlennia

pry rozghliadi sudamy sprav pro usynovlennia. [Analysis of the influence of certain provisions of the European Convention on Adoption in the consideration of adoption cases by the courts]. *Pravova derzhava*. № 21. 159-162. [in Ukrainian].

5. Stoianova, T.A. (2012). Rozghliad sudamy sprav pro usynovlennia u svitli ratyfikatsii Yevropeiskoi konventsii pro usynovlennia ditei. [Court consideration of adoption cases in light of the ratification of the European Convention on Adoption of Children]. *Aktualni problemy derzhavy i prava*. Vyp. 66. 371-375. [in Ukrainian].

6. Kalakura, V.Ia. (2013). Problemy mizhnarodno-pravovoho rehuliuвання mizhderzhavnogo usynovlennia. [Problems of international legal regulation of interstate adoption]. *Visnyk Zaporizkoho natsionalnogo universytetu. Yurydychni nauky*. № 3. 69-75. [in Ukrainian].

7. Pro ratyfikatsiiu Yevropeiskoi konventsii pro usynovlennia ditei (perehlianutoi). (2011, February 15). [On the ratification of the European Convention on Adoption of Children (revised)]. *Zakon Ukrainy*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3017-17#Text> [in Ukrainian].

8. Yevropeiska konventsiia pro usynovlennia ditei (perehlianuta). (2008, May 7). [European Convention on the Adoption of Children (Revised)]. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_a17#Text [in Ukrainian].

9. Simeinyi kodeks Ukrainy. (2002, January 10). [Family Code of Ukraine]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 20.05.2023

УДК 342.92

DOI: 10.36550/2522-9230-2023-14-223-227

Luo Zhengrong,
Postgraduate student specialty “Law”
West Ukrainian National University
tanya.drakohrust@gmail.com
<https://orcid.org/0009-0006-5553-110X>

HOW STATELESS PERSON BECOMES A CHINESE CITIZEN

This article is part of the aforementioned recent international interest in the issue of statelessness, more specifically as a result of a research project commissioned by the UNHCR office in China in 2016. As the most populous country and the second largest economy in the world. Does China have a statelessness problem? How does China feel about it? Is there a gap between China's actions and international law, especially human rights requirements? These questions have not been studied much. Therefore, it makes sense and even needs to be examined more closely.

The article is devoted to the protection of stateless persons in China, which has two levels of objectives: first, to examine whether China has a legal and policy framework to prevent and/or reduce statelessness; second, while there are stateless cases, to study how stateless persons are treated in China. For both missions, this study will examine China's actions in light of international law, particularly international human rights standards, including the 1954 Convention relating to the Status of Stateless Persons, the 1961 Convention on the Reduction of Statelessness, and all relevant international human rights treaties. and UN instruments.

This article analyzes the legal basis and requirements for obtaining Chinese citizenship and citizenship certificates, including the Constitution, the Nationality Law, the Law on the Management of Exit and Entry, the Law on the Resident Identity Card, the Household Registration Ordinance and Temporary Provision on Residence Permit and other relevant laws and regulations.

The article examines possible situations where people are de jure or de facto stateless in China and attempts to identify the main obstacles and challenges for possible resolution.

The article analyzes the problems of statelessness in China from the point of view of international law and indicates China's obligations regarding statelessness in accordance with the international human rights system.

Key words: statelessness, Chinese persons, citizens, nationality, international protection

Formulation of the problem. A stateless person is a person who does not have the nationality of any country or who is not considered to be a citizen under the law of any country. The emergence of stateless persons is mainly caused by the legislative conflicts in various countries, or it may be determined by their own will, or as the result of the deprivation of nationality. Stateless persons are not protected internationally under the diplomatic protection of any country.

Analysis of recent research and publications. Questions of determining statelessness in China are not always in the field of scientific research by domestic scientists. Among the latter, the works of such scientists as Liu Jiang Xizi, Yanfang Long, Cao imeng, Gao Yuanyuan and some others. The scientific works of these researchers definitely have theoretical and practical significance, however, taking into account the current conditions, it is